

KRÖNIKA

Myter för troskyldiga

"Borde inte De gröna koncentrera sig på att korka igen alla vulkaner. De lär vara de stora miljöbovarna"

Om man av en händelse inte hinna knäppa av Ring Pi eller Freja i tid, utan råkar lyssna en stund på dessa program som bidrar till att förmörka radiohimlen, börjar man fundera över myt och verklighet.

Stundom frodas de mest infernaliska påståenden som saknar all fast grund. Långt ifrån alltid lyckas eller vill eller ens kan programledarna på den lerbotten som debattörerna står på med fakta. Efter värre blir det stundom genom andras inlägg.

I all sin ofullkomlighet inser man dock att man själv går på en och annan mina, men förhoppningsvis inte lika många som de som tycks flyta runt i många av landets vrår.

VAD GJORDE FOLK I SKOLAN? Sov? Skolkade? I alla fall tycks de inte alltid ha deltagit i undervisningen i elementa. Och de flesta som kommer till tals har ändå gått i skolan före nuvarande skolministerens mandatperiod.

Naturligtvis beror det på kvaliteten hos förmedlarna av budskap. En pratsjukt verbal feministisk partiledare kan säga nästan vad som helst, och genast slickar 10-12 procent av svenska folket sig myterna - exempelvis att vederbörande har saknat all kunskap om att Lenin, Stalin och deras gelikar avlivat cirka 100 miljoner människor. Och vi ska inte tala om hennes ungdomsförbunds företrädare. Intresset för närtidshistoria är något begränsad i vissa kretsar.

Av lärare och journalister (även de på Sveriges Radio och SVT) begär jag bara att de ska vara så objektiva som står i mänsklig makt. Är de inte det har de valt fel yrke och ska övergå till att på heltid vara "policy makers" som det numera heter på svenska.

DETTA FÖR MIG IN PÅ området troende, närmare bestämt de som tror att Gud - naturligtvis i dessa tider vid sidan av att vara en hon - är god och grön. Självklart ska vi vara varmsamma med naturen. Inte skräpa ned i onödan, spara på svärersättliga naturresurser och beakta att barn och barnbarn har rätt till en del av det vi har njutit av.

Visseligen vet vi inte hur många arter som nu existerar, men vi ska vara medvetna om att många nog har hunnit dö ut under den långa utvecklingen. Själv är jag ganska belåten över att inte snubbla på en Dinosarius Rex i skogen.

Borde inte De gröna koncentrera sig på att korka igen alla vulkaner. De lär vara de stora miljöbovarna, när de spyrt ut sig sitt innehåll och ökar luftföroreningarna världen över.

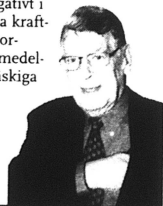
En annan myt som har börjat avlivas är den om yrkes-skador. Hur många arbetsgivare bjuder inte personalen på gym och andra hälsobefrämjande aktiviteter. Dagen därpå står sig arbetstagaren ned i stolen, sträcker sig efter en pärm och säger: "Aj!" Vips, en ny arbetsskada.

Jag anar att det stundom finns en annan orsak. Folk i mogen ålder som plötsligt börjar jogga, lyfta skrot eller kasta sig ut i skidbacken kanske emellanåt får skylla sig själva. Naturligtvis inte alla, men så många arbetsskador har sannolikt sin grund i fritidsaktiviteter.

DET FÖR MIG IN PÅ dagens folksjukdom: utbrändhet. Förr resulterade ofta leda vid arbetet - som kan bero på arbetsplatsen, men också på arbetstagaren - i svår-diagnostiserat mag- och ryggont. I dag är läkarskrået synnerligen generöst i sjukskrivning på grund av utbrändhet. Naturligtvis kan det bero på arbetsgivaren, i den mån han har befordrat människor över deras kompetensnivå.

Åter till den gröna tillvaron. Olof Johansson avgick på grund av Öresundsbron, som ännu inte visat sig få några alarmerande miljöeffekter.

Ska vi nu försöka undvika allt negativt i utvecklingen och helst tillhandahålla kraftfulla återställare så har jag ett utomordentligt uppslag åt De gröna. Sätt omedelbart i gång och gör något åt dessa läskiga öppna landskap! Plantera igen dem fort som katten med granskog! Det är ju marodörer som har svedjebränt fram dem! Tänk om någon satte i gång svedjebränning i dag. Vilket ramaskri skulle då inte komma från miljöpartiet och andra gröna!

JAN FRIESE

Premiärer på vir

Gustaf von Platen, den legendariske publicisten, har som 85-åring kommit ut med *Premiärer* - nöjsam populärhistorisk läsning om flippar och floppar på scenen.

Gustaf, eller Buster, von Platen skriver träget - varje dag. Flera böcker och memoarer har det blivit och nyligen presenterade han *Premiärer*, en kunnig och berättarglad bok med undertiteln *Succéer och fiaskon, triumfer och tragedier*. Allt beskrivet med frustande gott humör och värme.

- Det bästa i boken? Här ska du se - min intervju med August Strindberg 1884 i Ouchy i kantonen Vaud i den fransktalande delen av Schweiz. Han hade åsikter om allting och uttryckte dem fränt och på ett överträffbart språk, spontant och friskt och saltstänkt som en kuling över Mysingen, säger Buster von Platen.

Han tillägger att man aldrig kommer Strindberg in på livet som i hans brev. Att läsa dem är att samtala med honom man mot man.

- Och visst har alla journalister önskedrömmar om önskeintervjuer. Så jag "intervjuade" honom i hopp om att fånga verklighetens Strindberg med repliker som är ordagrant återgivna ur hans brev.

Skjuter skarpt

Buster von Platen, denne man som är mer spirituell och rörlig i skallen än de flesta unga kollegor väljer att möta Strindberg i ett temperament, en känsla av jävlaranamma och en berättarglädje som påminner om honom själv. Det smäller när Buster laddar och skjuter, vilket han nu gjort i allsköns ämnen och ärenden hela sitt långa journalistliv.

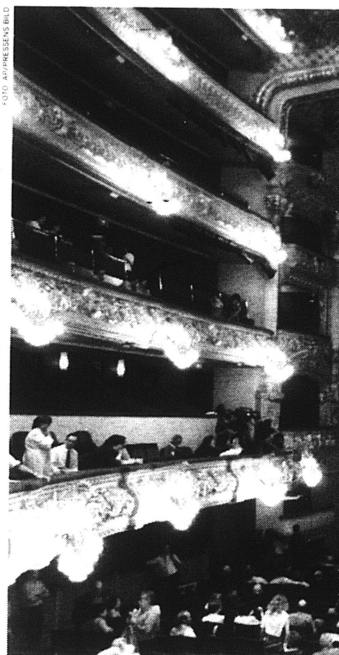
För teaterns folk är premiären ett sanningsögonblick, då allt kan hända. Framgång, likgiltighet, succé eller fiasko. Vid Buster von Platens hand följer läsaren vad som hände bakom kulisserna vid uppremiären för 2 536 år sedan, då Thespi från Ikarion vann första pris i dramätävlingen i Aten, hur Shakespeares

Gustaf von Platen.

Premiärer. Succéer och fiaskon, triumfer och tragedier
Gustaf von Platen
Fischer & Co, 2001

Flipp eller flopp? Strax efter att ridån har gått upp

"Premiären är ett sanningsögonblick, då allt kan hända"

debutpjäs togs emot i London under den stolta elisabetanska eran, hur bedrövt Mozart mätte 1791, nio veckor före sin död, då *Trollflöjten* hade premiär och hustrun Konstanze kostade dyra pengar på sitt kurhotell. Eller vilken skandal det blev i Paris 1913 då Stravinskij's *Våroffer* uruppfördes, publiken buade och slogs och dansaren Nijinsky bröt ihop på scen.

Buster von Platen berättar om tre akter i teaterdirektör Molières liv, om hur *Den inbillade sjuke* blev till en världsfång, om hur Léahrs *Glada änkan* kom att bli en av tidernas mest älskade operetter, om hur Brechtensembeln skapades fram till Lars

Beck förvandlad till fars

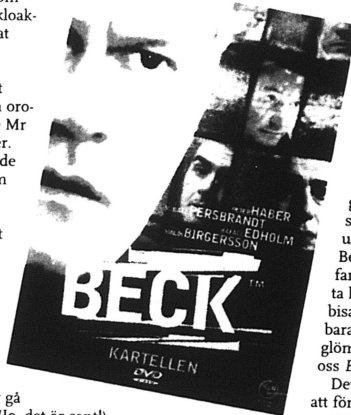
D A G E N S R A T T

Filmserien om snutarna som röjer upp i huvudstadens kloaksystem har långsamt ändrat karaktär. *Beck - Kartellen* (Egmont Hyrvideo) i Kjell Sundvall-regi - är det mest utflippade hittills. Möt den orolige och mummelsurrande Mr Beck, spelad av Peter Haber. Hans uthålliga och suckande fullmighet påminner nu om Monsieur Hulot i Tatifilmerna.

Här har vi Sveriges mest kända snuterier - på väg att gå totalt överbord i en skur av bisarra infall. Och jag älskar det.

MIKAEL PERSBRANDT är stänkande vansinnigt störtarg och trampar så hårt i alla klaver att han får gå med ena foten i gipspaket (Jo, det är sant!). Undre världen är grisgrymtande med köttsgårar inne i krogköket och porrbärgade brynta i strip-wokpannan.

Den snurrige och nedrökade grannen till

Martin Beck (han med whiplashkrage och rötttonade briller) får längre och längre scener att bre ut sig i.

OBDOCENTEN som snubblar över avhackade ben och armbågar i förläst för-tjusning blir alltmer överstyrt virrig. Allt skruvat och gångande galet breder ut sig och huvudstorny sjunker undan. Sanningen är att Beck är förvandlad till smyg-fars. Till och med blodstänkta lik blir delar av en ny, bisarr sjuk humor. Nu är det bara att ta steget fullt ut och glömma socialrealismen. Ge oss *En pårn till polis!*

Det befriande skratret är att föredra framför psykopatsvetandet.

Se *Kartellen* och se snutlabyrinten i skrattspeglar! Något händer här. Just nu!